

This Question Paper consists of 36 questions and 8 printed pages.
ह्या प्रश्नपत्रिकेत एकूण 36 प्रश्न आणि 8 छपील पाने आहेत.

Roll No.

अनुक्रमांक

Code No. 60/S/A/M
कोड नं.

Set - **A**

HOME SCIENCE
(गृह विज्ञान)
(216-M)

Day and Date of Examination
(परीक्षेचा दिवस आणि तारीख)

Signature of Invigilators
(निरीक्षकाची सही)

1. _____
2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **60/S/A/M-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

सामान्य सूचना :

- 1** परीक्षार्थीनी प्रश्नपत्रिकेच्या प्रथम पृष्ठावर आपला अनुक्रमांक लिहावा.
- 2** कृपया प्रश्न-पत्र तपासून पहा. एकूण पृष्ठांची संख्या छापलेली आहे तेवढेच प्रश्न क्रमाने आहेत का ते पहा.
- 3** बहुपर्यायी प्रश्नांचे उत्तर लिहिताना दिलेल्या पर्यायांपैकी अचूक पर्याय (A), (B), (C) किंवा (D) निवडून उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 4** बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे निर्धारित वेळेतच द्यावयाची आहेत यासाठी जास्त वेळ दिला जाणार नाही.
- 5** उत्तर-पत्रिकेत उमेदवाराची ओळख होईल किंवा योग्य त्या जागे व्यतिरिक्त बैठक क्रमांक लिहिणाऱ्या उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 6** आपल्या उत्तर-पत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेचा कोड संख्या **60/S/A/M-A** अवश्य लिहा.
- 7** प्रश्नपत्रिका दोन भाषांमध्ये आहे. प्रश्नांबाबत काही शंका असल्यास इंग्रजी रूपांतर प्रमाणभूत मानावे.

HOME SCIENCE

(गृह विज्ञान)

(216-M)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 85

वेळ : $2\frac{1}{2}$ तास]

[एकूण गुण : 85

Note : (1) All questions are **compulsory**.

(2) **Marks** allotted for each question are indicated against it.

सूचना : (1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(2) प्रत्येक प्रश्नाला दिलेले गुण त्या प्रश्नासमोर मांडले आहेत.

1 Children with vitamin A deficiency may suffer from which disease ? 1

- (A) Rickets (B) Night blindness
(C) Scurvy (D) Anaemia

जीवनसत्व 'अ' च्या कमतरतेमुळे होणारा आजार कोणता ?

- (A) मुडदुस (B) रातआंधळेपणा
(C) स्कर्व्ही (D) पंडुरोग (अॅनिमिया)

2 Which method will you use to prepare rice ? 1

- (A) Simmering (B) Steaming
(C) Stewing (D) Boiling

कोणत्या पद्धतीने तुम्ही भात कराल ?

- (A) मंद आचेवर शिजवणे (B) वाफवून
(C) वाफेच्या दाबाखाली अन्न शिजवणे (D) उकळणे

- 3 What first aid would you give in case of unconsciousness ? 1
- (A) Give water to drink (B) Keep the victim warm
(C) Sprinkle water on face (D) Turn his face sideways
- कोणी बेशुद्ध पडले तर तुम्ही कोणता प्रथमोपचार कराल ?
- (A) पाणी प्यायला दयाल (B) रुग्णाला उबदार पांघरुण घाला
(C) तोंडावर पाणी शिंपडा (D) रुग्णाला कुशीवर वळवा
- 4 How can you ensure buying vegetables with accurate weight ? 1
- (A) Checking weights used by vendors.
(B) Ensure weights have inspectors' stamp.
(C) Refuse to buy from roadside vendors.
(D) Ensure stones are not used.
- भाजी विकत घेतांना योग्य मापाने दिली आहे याची कशी खात्री कराल ?
- (A) भाजी विक्रेताची वजन मापे तपासून घ्या.
(B) वजनांवर प्रमाणित चिन्ह आहे याची खात्री करा.
(C) रस्यावर विकणाऱ्या विक्रत्यांकडून खरेदी करण्याचा आग्रह ठेवू नका.
(D) खात्री करून घ्या की दगडांचा उपयोग होत नाही.
- 5 Which vaccine is given to protect a two months old child from tetanus ? 1
- (A) DPT (B) BCG
(C) DT (D) TT
- दोन महिन्याच्या बाळाला धनुर्वाता पासून संरक्षण मिळण्यासाठी कोणती लस टोचाल ?
- (A) डी.पी.टी. (B) बी.सी.जी.
(C) डी.टी. (D) टी.टी.
- 6 Spasms of jaw muscles and face may be an indication of which disease ? 1
- (A) Malaria (B) Tetanus
(C) Influenza (D) Typhoid
- जबडयाच्या स्नायूंना आणि चेहे-याच्या स्नायूंना आचके कोणत्या रोगात आढळतात ?
- (A) हिवताप (B) धनुर्वात
(C) शीतज्वर (D) विषमज्वर

- 7 Methylated spirit or kerosene is used for removing which stain ? 1
 (A) Blood (B) Ink
 (C) Ball Pen (D) Coffee
 मिथिलेटेड स्पीरीट किंवा रॉकेल वापरुन कोणता डाग काढाल ?
 (A) रक्त (B) शाई
 (C) बॉलपेन (D) कॉफी
- 8 When all the dishes are tasted before serving the guest in a function, it ensures good 1
 (A) planning (B) implementing
 (C) organizing (D) evaluating
 समारंभाच्या आधी पाहुण्यांना देण्यात येणाऱ्या पदार्थांची चव घेवून बघणे म्हणजे चांगले _____ होय !
 (A) नियोजन (B) कार्यवाही
 (C) कामाची विभागणी (D) मुल्यांकन
- 9 List any four programs run by local organizations to maintain good health of villagers. 2
 खेड्यातील नागरिकांचे आरोग्य उत्तम राहण्यासाठी स्थानिक संस्था कोणते चार कार्यक्रम राबवू शकेल यांची यादी तयार करा.
- 10 List four advantages of breast feeding. 2
 स्तनपानाच्या कोणत्याही चार फायद्यांची यादी तयार करा.
- 11 What do you understand by permissive disciplining style ? What is its impact on the personality of children ? 2
 अति मोकळीक शिस्त म्हणजे काय ? त्याचा मुलांच्या व्यक्तीमत्त्वावर कोणता प्रभाव पडतो ?
- 12 Why is it important to include calcium in the meals of adolescents ? Give four reasons. 2
 किशोरवयीन मुलांच्या आहारात कॅल्शियम असणे का महत्वाचे असते ? त्याची चार कारणे लिहा.

- 13 A family has been served chole bhatura for lunch. Which two food groups are missing in this meal ? Suggest two ways to add these in this meal. 2
एका कुटुंबाच्या जेवणात छोले आणि भटूरे वाढले आहेत. या मध्ये कोणत्या दोन अन्नघटकांचा आभाव दिसतो ? ते वाढवण्यासाठी दोन पर्याय सूचवा.
- 14 Write two differences between Deep and Shallow frying methods of cooking. 2
खोलवर तेलात तळणे आणि उथळ तेलावर तळणे यांचे दोन फरक लिहा.
- 15 Identify any four sources of air pollution which can be controlled. 2
हवा प्रदूषण नियंत्रित करण्याचे कोणते ही चार उपाय लिहा.
- 16 Differentiate between Plain and Satin weave. 2
साधी वीण आणि सॅटिनवीण यात फरक स्पष्ट करा.
- 17 Which two human and two non-human resources would you use while cooking ? 2
अन्न शिजवतांना कोणते दोन मानवी संसाधने आणि दोन अमानवी संसाधनांचा उपयोग तुम्ही कराल ?
- 18 What four ways can family members reduce their expenses ? 2
कुटुंबातील सदस्य खर्च कमी करण्यासाठी कोणत्या चार मार्गांचा उपयोग करू शकतात ?
- 19 In what four ways can a pregnant woman ensure that she eats healthy food ? 2
गरोदर स्त्री पुरेसा पोषक आहाराचे सेवन कशी करेल त्याच्या चार गोष्टी सांगा.
- 20 In what four ways can a family ensure that no discrimination is shown to women in their house ? 2
कोणत्या चार मार्गातून असे लक्षात येते की कुटुंबात महिलांमध्ये भेदभाव केला जात नाही ?
- 21 Geeta has two pre-school children. Suggest her four ways she can use skills learnt in Home Science to open her own business from home. 2
गीताला पूर्व प्राथमिक शाळेत जाणारी दोन मुले आहेत. तिला घरी बसून स्वतःचा कोणता व्यवसाय गृहविज्ञानाची कौशल्ये वापरून करता येईल.

- 22 As an NGO worker, make the public aware of four ways they can contribute in controlling water pollution. 2
एक सामाजिक कार्यकर्ता म्हणून तुम्ही पाण्याचे प्रदुषण नियंत्रीत करण्यासाठी समाजाला कोणत्या चार गोष्टींबाबत जागृक कराल ?
- 23 Your sister ruined her woolen clothes while washing them. What four possible mistakes she may have committed ? 2
तुमच्या बहिणीने लोकरीचे कपडे धूतांना खराब केले, तीने लोकरीचे कपडे भिजत घालतांना कोणत्या चार चुका केल्या असतील ?
- 24 Sequence the steps of dehydrating vegetables at home. 3
घरच्याघरी भाज्यांचे निर्जलीकरण कसे कराल ते क्रमाने लिहा.
- 25 Write any three characteristics each of wool and cotton fibres. 3
लोकर आणि सूती धागे यांचे प्रत्येकी तीन गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
- 26 Which six features would you consider to make your house more functional ? Discuss. 3
घरात उपलब्ध असलेल्या जागेचा योग्य उपयोग होण्यासाठी कोणत्या सहा गोष्टी लक्षात घ्याल ? या वर चर्चा करा.
- 27 Make a time plan for a home maker from 8 am to 2 pm. 3
सकाळी आठ ते दुपारी दोन पर्यंत एका गृहिणीच्या वेळेचे नियोजन करा.
- 28 Make your neighbour aware of any of his six rights as a consumer. 3
तुमच्या शेजाऱ्यांना ग्राहकांच्या सहा हक्कांची जाणीव जागृत करून द्या.
- 29 “Development follows a fixed sequence”. Support this statement with the help of two examples. 4
“विकास एका निश्चित क्रमाने होतो” दोन उदाहरणांच्या सहाय्याने वाक्यांचे समर्थन करा.

- 30 In what four ways are symptoms of tetanus different from that of tuberculosis ? 4
धनुर्वात आणि क्षय रोगाची लक्षणे कशी वेगळी आहेत ती चार लक्षणे सांगा.
- 31 Briefly describe the following finishes. Why are they done ? 4
(i) Mercerization (ii) Bleaching
खालिल वस्त्राचे संस्करण का व कसे कराल ते थोडक्यात लिहा ?
(i) मर्सरायझेशन (ii) विरंजन
- 32 Identify eight possible mistakes made by people while giving first aid which can worsen the condition of the victim. 4
चुकीच्या पद्धतीने प्रथमोपचार करुन रुग्णाची तब्बेत बिघडण्याच्या आठ गोष्टी सांगा.
- 33 Suggest eight ways your sister can reduce her movements and save her energy while cleaning her house. 4
घराची सफाई करतांना कमीत कमी हालचाल करणे व ऊर्जेची बचत कशी करता येईल असे आठ पर्याय आपल्या बहिणीला सुचवा.
- 34 What do you mean by dignity of labour ? How can we inculcate this in people ? Discuss. 4
“कामाची प्रतिष्ठता” म्हणजे काय ? दैनंदिन जीवनात ती लोकांमध्ये कशी निर्माण करता येईल या वर चर्चा करा.
- 35 Briefly describe any two methods used by the chef to prepare aloo parantha for a girls hostel. 4
मुलींच्या वसतिगृहात आलू परांठे करण्याच्या दोन पद्धती तेथील आचार्याला समजावून सांगा.
- 36 Shan is feeling very stressed, as his friends often force him to take drugs, against his wishes. If you were Shan, how would you have coped with this situation ? Give reasons for your actions. 4
शानचे मित्र त्याची इच्छा नसतांना त्याला अमली पदार्थांचे सेवन करण्याची सक्ती करत असल्यामुळे त्याला खूप ताण आला आहे. जर तुम्ही त्याच्या जागी असता तर अशा प्रसंगाला तुम्ही कसे सामोरे गेले असता ? त्या कृतींचे कारणे सांगा.

